

Anne Hedegaard (aih@ams.dk)
Flemming Frandsen (flf@penst.dk)

Den 24. september 2012
D.nr. 1601-010
Sagsbeh. Thomas Gruber

Landsforeningen LEV
Kløverprisvej 10B
DK-2650 Hvidovre
Tlf. 3635 9696
Fax 3635 9697
lev@lev.dk
www.lev.dk
Giro 549 0006

Vedr.: Høringssvar vedr forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, lov om ansvaret for og styringen af den aktive beskæftigelsesindsats, lov om aktiv socialpolitik, lov om social pension og flere andre love

Mennesker med udviklingshæmning er Landsforeningen LEVs målgruppe og er en mangfoldig gruppe borgere – også når det gælder karakteren og omfanget af den enkeltes funktionsnedsættelse. Det er imidlertid kendetegnende for langt de fleste mennesker med udviklingshæmning, at de ikke vil have skyggen af realistisk chance for at blive helt eller delvist selvforsørgende på det ordinære arbejdsmarked – heller ikke efter reglerne om flexjob. Det er således fuldkommen urealistisk for de allerfleste mennesker med udviklingshæmning, at de – selv i ganske få timer ugentligt – kan bestride et flexjob.

Derfor skal mennesker med udviklingshæmning også fremover i tildeles førtidspension. Typisk fra de fylder 18 år, og dermed efter reglerne om åbenlyse pensionssager. Ganske som hidtil.

Derfor fokuserer LEVs høringssvar også helt overvejende på den del af lovforslaget, som vedrører førtidspensionen samt nogle mere tværgående temaer, som eksempelvis forslaget om at pålægge kommunerne at etablere rehabiliteringscentre, den statslige refusion mv.

Målgrupper

Landsforeningen LEV er glad for, at mennesker med udviklingshæmning anføres eksplicit som en del den målgruppe, der også fremover skal tildeles førtidspension som såkaldte 'åbenlyse sager'. I LEV er vi helt enige i, at der ikke bør udvikles en diagnoseliste over, hvem der kan tildeles en førtidspension – og hvem der ikke kan. Vurderingen bør altid ske på baggrund af en specifik, individuel vurdering. Omvendt er der næppe tvivl om, at der vil være behov for en mere præcis afgrænsning af målgruppen for de såkaldte åbenlyse pensionssager.

Det bør på denne baggrund overvejes, hvordan man – i forbindelse med implementeringen af lovgivningen – kan give en vifte af mere konkrete eksempler. Eksempler, som kan illustrere, i hvilke situationer, der skal tilkendes førtidspension som åbenlys sag til mennesker under 40 år. Landsforeningen LEV bidrager gerne i forbindelse med dette arbejde.

Førtidspension – stadig den eneste rigtige løsning for nogle

Den samlede reform af førtidspensionen er blevet lanceret under overskriften, at ingen under 40 år fremover skal "parkeres på førtidspension". I bemærkningerne til forslaget tales der de fleste steder om, at ingen under 40 år som udgangspunkt skal tildeles en førtidspension. Andre steder er denne nuancering desværre vanskelig at få øje på, eksempelvis i afsnit 3.1.2.: *"Forslaget om ressourceforløb betyder, at der i stedet for tilkendelse af førtidspension skal investeres i en tværfaglig indsats, der er tilpasset den enkeltes behov"*. Formuleringen efterlader et urimeligt unuanceret indtryk af, at ressourceforløbene i alle tilfælde erstatter tilkendelsen af førtidspension, hvilket jo heldigvis ikke er tilfældet.

Der er fortsat borgere, der har så betydelige funktionsnedsættelser, at det er åbenbart formålsløst at forsøge at udvikle arbejdsevnen. Denne gruppe borgere, der bl.a. omfatter mennesker med udviklingshæmning eller med alvorlige hjerneskader, skal fortsat tilkendes førtidspension – i en del tilfælde fra det tidspunkt de fylder 18 år.

Det er desuden vigtigt at det generelt anerkendes, at tildelingen af en førtidspension til unge under 40 år ikke behøver at være udtryk for samfundsmæssigt svigt og parkering på sidelinjen af samfundet. For mennesker med udviklingshæmning betyder en førtidspension ikke i sig selv, at man parkeres passivt på sidelinjen. Der er solide traditioner for produktionsorienterede beskæftigelsestilbud, og stadig flere udviklingshæmmede får i disse år også en mulighed for at bidrage på almindelige arbejdspladser i kraft af reglerne om job med løntilskud. Denne udvikling er positiv for inklusionsprocessen, men for mennesker med udviklingshæmning er det en forudsætning at det sker på baggrund af tryghed om forsørgelsesgrundlaget, i form af en førtidspension.

For unge med udviklingshæmning kan en hurtig og smidig tilkendelse af førtidspensionen således siges at være en helt afgørende forudsætning for ikke at blive parkeret. Førtidspensionen sikrer, at der kan fokuseres på de udviklingsmuligheder, som den enkelte har, eksempelvis STU, beskyttet beskæftigelse og job med løntilskud/skånejob.

Utsigtede effekter af den statslige refusionsmodel

Ifølge bemærkningerne til lovforslaget skal pensionssagen i åbenlys tilfælde behandles i rehabiliteringsteamet efter en hurtig og smidig procedure. En åbenlys pensionssag skal således forelægges rehabiliteringsteamet, der så efter en

vurdering af allerede foreliggende materiale, kan indstille til at der sker tilkendelse af førtidspension uden igangsættelse af et ressourceforløb.

For LEV er det afgørende, at processen i de åbenlyse pensionssager ikke forsinkes unødigt. Vi oplever allerede i dag, at åbenlyse pensionssager forsinkes, uden der er saglige grunde hertil. Disse forsinkelser er til stor ulempe for de berørte unge og deres pårørende – her kan man for alvor tale om parkering på sidelinjen, til stor skade for den enkeltes udviklingsmuligheder.

Med mindre der tages konkrete initiativer, frygter vi i LEV, at den kommunale praksis omkring ressourceforløb kan få den negative konsekvens, at der igangsættes langstrakte og helt unødvendige ressourceforløb for unge, hvor det reelt er åbenbart formålsløst at forsøge at udvikle arbejdsevnen. Dette vil både være til skade for de berørte unge og for samfundet, som derved anvender kostbar tid og ressource på forløb, som ikke har nogen realistisk udsigt til at afdække andet, end man viste i forvejen.

Baggrunden for LEVs bekymring er de økonomiske incitament, som kommunerne med det foreliggende lovforslag får til at igangsætte ressourceforløb. Den statslige refusion er således markant mere fordelagtig ved igangsættelsen af aktive ressourceforløb end ved tildeling af førtidspension, og dette må forventes at føre til igangsættelsen af flere aktive ressourceforløb.

Denne incitamentsstruktur for kommunerne er tilsigtet i lovforslaget, og vil givet også bidrage til realiseringen af målsætningen med reformen. Men der kan samtidigt opstå den ikke tilsigtede effekt, at kommunerne igangsætter udsigtsløse ressourceforløb for unge, der rettelig burde tildeles førtidspension som en åbenlys sag. Denne udvikling kan ikke være i lovgivers interesse.

Fra LEV vil vi derfor opfordre til, at der etableres effektive mekanismer til at modvirke dette. Dels via solid retssikkerhed for borgerne, dels via justering af reformens økonomiske incitament for kommunerne.

Blandt de konkrete elementer, som bør overvejes i denne forbindelse, er bl.a. at sikre, at den højere statslige refusion, som en kommune har opnået i forbindelse med et iværksat ressourceforløb, der efterfølgende underkendes i Det Sociale Nævn, skal tilbagebetales/modregnes. Hvis en kommune således træffer afgørelse om iværksættelse af et ressourceforløb, hvor det efterfølgende konstateres via en afgørelse i Nævnet, at der burde være tildelt 'åbenlys førtidspension', skal hele kommunens eventuelle 'refusions-gevinst' i ankeperioden tilbagebetales eller modregnes.

Vi vil desuden opfordre til at, at borgerens rettigheder er effektivt sikret mod økonomiske betinget spekulation i reglerne fra kommunernes side. Der skal væ-

re gode og hurtige muligheder for at få sin sag prøvet i ankesystemet, og vi er i denne forbindelse meget bekymret for ventetiderne i de sociale nævn.

Rehabiliteringsteamets behandling af sager for personer under 18 år

Det er uklart, hvorvidt rehabiliteringsteamet kan forelægges åbenlyse pensions-sager for personer under 18 år. I en række tilfælde vil det således være helt nødvendigt, at en sag om tilkendelse af førtidspension startes inden den pågældende person fylder 18 år, således at forsørgelsen er afklaret, når den pågældende bliver myndig. Der er her bl.a. tale om unge med omfattende medfødte funktionsnedsættelser, som eksempelvis udviklingshæmning eller hjerneskader.

Vi skal derfor bede om, at det i forslaget præciseres, at kommunerne har pligt til at sørge for at igangsætte behandlingen i rehabiliteringsteamet i god tid inden denne gruppe unge fylder 18 år. Hvis kommunens Børne- og ungeforvaltning vurderer, at der vil blive tale om en åbenlys pensionssag, skal sagen igangsættes allerede ved 16-17 års alderen. Dette er i øvrigt allerede almindelig praksis i en række kommuner i dag.

Rehabiliteringsteams samspil med handle-betalings-kommune reglerne

Det fremgår at den enkelte kommunes rehabiliteringsteam skal sammensættes af repræsentanter fra alle relevante forvaltningsområder, herunder beskæftigelsesområdet, sundhedsområdet, socialområdet og psykiatriområdet, undervisningsområdet, regionernes sundhedskoordinatorer. Det fremgår ligeledes, at de kommunale forvaltningers myndighedskompetence, herunder økonomiske disponeringsmuligheder, ikke ændres med etableringen af rehabiliteringsteams.

Modellen må således forstås på den måde, at de kommunale rehabiliteringsteams alene kan afgive anbefalinger til de afgørelser, forskellige grene af den kommunale myndighedsstruktur bør træffe.

I LEV forventer vi, at rehabiliteringsteamenes arbejde vil blive kompliceret, såfremt en borger, hvis sag behandles i et rehabiliteringsteam, har en anden handlekommune end hans/hendes opholdskommune når det gælder afgørelser efter Serviceloven. De såkaldte handle-betalings-kommune-regler, som blev ændret i 2010 (såkaldt sammenhæng mellem visitationskompetence og betalingsansvar) har således den absurde konsekvens, at adskillige tusind borgere med handicap har en anden handlekommune end den, hvor vedkommende har sin bopæl og sit demokratiske medborgerskab.

Det er bestemt sandsynligt, at sager for borgere, som er ramt af disse handle-betalingskommune regler, vil skulle behandles i rehabiliteringsteamet. For at teamets plan kan realiseres, vil man således i disse tilfælde være afhængig af afgørelser efter Serviceloven i en anden kommune end der, hvor teamet er forankret. Desuden er det ikke indlysende, om teamets sammensætning skal ænd-

res i disse sager, således at en fagperson fra socialområdet i pågældendes hand-
lekommune er repræsenteret.

For Landsforeningen LEV er ovenstående endnu et eksempel på, at de ændrede
handle-betalings-kommune-regler har negative konsekvenser for borgernes fun-
damentale sociale retssikkerhed – og på, at reglerne medfører unødvendig ad-
ministration og stigende bureaukratisering i kommunerne.

Afsluttende kommentarer

Afslutningsvis skal vi understrege, at vi i LEV deler reformens grundlæggende
ønske om at undgå, at unge unødigt ender med tilkendelse af en førtidspension.
Som det fremgår, håber vi imidlertid ikke, at denne ambition får den utilsigtede
virkning at unge, hvor førtidspension er åbenlyst berettiget, kommer i klemme.
Vi vil opfordre til, at implementeringen i kommunerne følges særdeles tæt, og at
denne problematik tildeles en markant selvstændig opmærksomhed.

Med venlig hilsen



Syster Kristensen
Landsformand